

JELENA BLAŽENČIĆ

PROFESOR DR RADIVOJE MARINOVIĆ
(1902–1981)

In memoriam

Blaženčić, J. (1989): *Profesor Dr Radivoje Marinović – In memoriam*. – Glasnik Instituta za botaniku i botaničke bašte Univerziteta u Beogradu, Tom XXIII, 121–126.

This article is dedicated to the memory of Dr Radivoje Marinković, who was for a long time a professor on the Faculty of Science of the University of Belgrade, and eminent Serbian algologist.

Key words: memory, nonseed plants, algologist.

Ključne reči: sećanje, niže biljke, algolog.

15. januara 1981. godine umro je dr Radivoje Marinović redovni profesor Prirodno–matematičkog fakulteta Univerziteta u Beogradu. Smrću R. Marinovića izgubili smo jednog od najistaknutijih algologa u našoj zemlji, cenjenog i poštovanog profesora, vaspitača mnogobrojnih generacija biologa u Beogradu, Novom Sadu i Prištini.

Radivoje Marinović rođen je 24. avgusta 1902. godine u Negotinu, SR Srbija. U rodnom mestu završio je osnovnu školu i gimnaziju sa višim tečajnim ispitom. Zaljubljenik u prirodu opredeljuje se za studije bioloških nauka, koje studira na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu. Kao student IV godine bio je angažovan, u svojstvu asistenta dnevničara, prvo u Fiziološkom, a kasnije u Botaničkom zavodu Filozofskog fakulteta. Na biološkoj grupi Filozofskog fakulteta diplomirao je 1928. godine. Posle diplomiranja, pa sve do II svetskog rata, profesor Marinović bio je na službi, u svojstvu suplenta i profesora srednje škole i gimnazije u Negotinu, Botaničkom zavodu Filozofskog fakulteta u Beogradu, II muškoj gimnaziji i Državnoj realci u Beogradu.

Vrativši se sa studija u rodni Negotin već iste, 1928. godine, R. Marinović, pored pedagoško-nastavne aktivnosti, počinje i svoja prva botanička istraživanja u kojima ga podržava njegov profesor dr Nedeljko Košanin.

Prostrani negotinski rit sa bujnom močvarnom i vodenom vegetacijom bio je pravi izazov za mladog biologa. Taj nepoznati i neistraženi biljni svet u močvarama, rukavcima, oknima i na obalama negotinskog rita nesumnjivo je imao odlučujući uticaj na profesionalno opredeljenje profesora R. Marinovića.

Odmah po oslobođenju Beograda, 1944. godine, R. Marinović aktivno učestvuje u radu na obnovi školskog i prosvetnog sistema u SR Srbiji. U Prosvetnom savetu SR Srbije radio je na izradi planova i programa biologije za srednje škole. U isto vreme držao je nastavu biologije u oficirskoj školi Vrhovnog štaba Jugoslovenske armije.

Intenzivan rad na proučavanju flore i vegetacije algi R. Marinović počinje dolaskom u Botanički zavod Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu 1949. godine, gde je izabran za predavača. U okviru doktorske disertacije istražuje alge u stajaćim i tekućim vodama okoline Beograda. Doktorsku disertaciju R. Marinović odbranio je 1955. godine pred komisijom koju su sačinjavali prof. dr Ljubiša Glišić, rukovodilac doktorske disertacije, prof. dr Siniša Stanković i prof. dr Stevan Jakovljević. Ova algološka studija i danas predstavlja dragoceni izvor podataka o flori i vegetaciji alga stajaćih voda, kanala i ušća reka i potoka neposredne okoline Beograda.

Posle odbranjene doktorske disertacije R. Marinović je izabran, maja 1956. godine, u zvanje docenta na Katedri za botaniku Prirodno-matematičkog fakulteta. Za vanrednog profesora izabran je maja 1962, a za redovnog profesora Univerziteta 1970. godine. Tokom svog dvadesetpetogodišnjeg rada kao saradnik i nastavnik u Botaničkom zavodu i Botaničkoj bašti Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu R. Marinović održavao je i unapređivao nastavu iz više botaničkih disciplina, kao što su anatomija i morfologija biljaka i sistematika nižih biljaka. Osim toga, zalaganjem profesora Marinovića na Odseku za biološke nauke uveden je predmet Mikrobiologija. Do sticanja materijalnih i kadrovskih uslova za izvođenje posebne nastave iz ove oblasti, profesor Marinović je predavao mikrobiologiju u okviru predmeta Sistematika nižih biljaka sa osnovama mikrobiologije.

Profesor R. Marinović ostao je u sećanju mnogim generacijama studenata biologije u Beogradu, Novom Sadu i Prištini kao vrstan pedagog i nastavnik. Njemu svojstvenim, smirenim i pristupačnim načinom izlaganja on je veoma uspešno i spontano razvijao interes i ljubav svojih studenata za botaničke nauke. Kao izuzetno savestan pedagog i nastavnik uložio je trud da svoje znanje pretoči u udžbeničku literaturu i na taj način svojim studentima obezbedi uspešnije savladavanje složenog gradiva koje im je predavao. Među prvom udžbeničkom literaturom za posleratne generacije studenata biologije beogradskog Univerziteta pojavila su se izdanja Marinovićevih knjiga „Kratak kurs mikologije” (1952) i „Kratak kurs algologije” (1954). Rad na pisanju i osavremenjavanju

udžbenika za studente, iz predmeta koje je predavao, ostaje njegova trajna aktivnost sve dok mu je zdravstveno stanje to omogućavalo.

Naučna aktivnost profesora R. Marinovića odvija se u nekoliko pravaca, ali najznačajnije rezultate postiže u oblasti algologije. Proučavao je floru i vegetaciju algi u nizu, ekološki veoma interesantnih vodenih biotopa kao što su veštački kanali, nizijske, stajaće i tekuće vode, brze planinske rečice i njihova izvorišta, vode u pećinama, mineralne vode i drugo. Osim radova iz oblasti algologije R. Marinović objavio je i izvestan broj naučnih radova iz lihenologije i anatomije biljaka.

Naučna saznanja iz oblasti algologije i lihenologije profesor R. Marinović koristi i primenjuje u rešavanju nekih praktičnih pitanja od opšteg društvenog, ekonomskog i kulturnog značaja. To se vidi iz radova koji obrađuju problematiku otpadnih voda, zaštitu industrijskih uređaja od masovnog razvijanja algi i zaštitu fasada srednjovekovnih manastira od lišajeva. Osim toga, profesor R. Marinović značajno je doprineo i popularizaciji biološke nauke nizom članaka i naučno-popularnih priloga u časopisu „Nauka i priroda” i enciklopedijskim izdanjima „Sveznanje” i „Mozaik znanja”.

Lik predanog naučnika i nastavnika upotpunjuje i aktivnost profesora R. Marinovića u organizacionim i upravnim poslovima Instituta za botaniku i botaničke bašte, Odseka za biološke nauke i samog Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu. Profesor R. Marinović bio je u periodu od 1971. do 1974. godine upravnik Instituta za botaniku i botaničke bašte i šef Katedre za sistematiku i morfologiju biljaka. Od 1959. do 1976. godine član je Redakcionog odbora i vredan saradnik renomiranog naučnog časopisa Glasnik Botaničkog zavoda i Bašte Univerziteta u Beogradu.

Za predani i dugogodišnji uspešan rad na obrazovanju i vaspitanju studenata profesor R. Marinović dobio je, povodom dvadesetogodišnjice osnivanja Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu, 1967. godine Spomen povelju ovoga fakulteta. Za rad, zalaganje i doprinos u izgradnji Beograda, a povodom tridesetogodišnjica oslobođenja Beograda, Društveno-političko veće grada Beograda dodeljuje profesoru Marinoviću 1974. godine Plaketu Beograda 1944–1974. Povodom tridesetogodišnjice osnivanja Prirodno-matematičkog fakulteta u Beogradu za rad od posebnog značaja Ukazom Predsednika SFRJ Josipa Broza – Tita profesor Radivoje Marinović odlikovan je 1979. godine Ordenom rada sa crvenom zastavom.

Sećanje na profesora dr Radivoja Marinovića i njegovo pedagoško i naučno delo ostaće trajno zabeleženi.

Spisak publikovanih radova Radivoja Marinovića

- Flagellate i alge kao indikatori hemijskog sastava vode. – Nauka i priroda, IV, 1951. Beograd.
- Polni proces kod Volvocales i njegova zavisnost od spoljašnjih uticaja. – Nauka i priroda, IV, (6–7): 209–212. Beograd, 1951.
- Suvozemne alge i njihov značaj za poboljšanje plodnosti zemljišta. – Nauka i priroda, I, (5): 35–38, 1952, Beograd.
- „Vodeni cvet” prouzrokovan algama i njegova eventualna štetnost. – Nauka i priroda, 1952, V, (3): 111–114. Beograd.
- Parazitne alge. – Nauka i priroda, 1952, V, (6): 265–267. Beograd.
- Epifitne i endofitne alge. – Nauka i priroda, 1952, V. Beograd.
- Razvitak alga u zavisnosti od hemijskog sastava vode i njihov uticaj na sam sastav vode. – Nauka i priroda, 1953, VI, (3): 104–107, Beograd.

- Rasprostranjenost alga u zavisnosti od temperature vode. — *Nauka i priroda*, 1953, VI, (4): 146–150. Beograd
- Značaj alga. — *Nauka i priroda*. — 1953, VI, (9): 389–393. Beograd.
- Simbiotne alge. — *Nauka i priroda*, 1953, VI, (8): 350–353. Beograd.
- Lišaji i njihov značaj u prirodi i za čoveka. — *Nauka i priroda*, 1953, VI. Beograd.
- Alge i pitanje njihove klasifikacije. — Zbornik stručno-metodskih radova Zavoda za osnovno obrazovanje i obrazovanje nastavnika. 1953. Beograd.
- Prilog poznavanju vegetacije Negotinskog rita. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1953, Ser. B (5–6): 29–45. Beograd.
- Prilog poznavanju alga Negotinskog rita. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1953, Ser. B (5–6): 45–58. Beograd.
- Prilog poznavanju morfoze u *Tabellaria flocculosa* (Roth) Ktz. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1955, Ser. B (7): 77–81. Beograd.
- Prilog proučavanju alga stajaćih i tekućih voda okoline Beograda. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1955, Ser. B (7): 83–122. Beograd.
- Rezultati fikoloških istraživanja voda Grabovačko-posavskog kanala. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1957, Ser. B (10): 63–75. Beograd.
- Prilog poznavanju epifitnih alga u vodama Grabovačko-posavskog kanala. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1957, Ser. B (10): 55–61. Beograd.
- Odnos između pH i vegetativnog razvitka *Cladophora* u vodama Grabovačko-posavskog kanala. — *Glasnik Prirod. muzeja srpske zemlje*, 1957, Ser. B (10): 77–82. Beograd.
- Zapažanja o sastavu fitoneustona u vodama Ratarskih kanala. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1959, Ser. B (14): 23–219. Beograd.
- O rasprostranjenju *Pleurococcus naegelii* Chodat u odnosu na prirodu podloge. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1959, Ser. B (14): 239–248. Beograd.
- Zapažanja o pojavi *Hydrodictyon reticulatum* (L.) Lagerheim u vodama Ratarskih kanala. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1959, Ser. B (14): 221–226. Beograd.
- Algen in den Quellen des Flusses Gradac. — *Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu*, 1959, I (1): 9–22. Beograd.
- Prilog poznavanju algi u vodama Obnice. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1959, Ser. B (14): 227–237. Beograd.
- O genetičkoj vezi izvorskih i suvozemnih algi. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1959, Ser. B (14): 249–264. Beograd.
- O štetnom dejstvu lišaja na predmete od istorijske i umetničke vrednosti. — *Arhiv biol. n.*, 1959, (11): 69–72. Beograd. (Zajedno sa Bata Jovankom).
- Untersuchungen massenhafter Erscheinung makroskopischer Fedenalgen im Kanal des Eisenwerkes bei Nikšić. — *Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu*, 1960, I (2): 87–101. Beograd.
- Ispitivanja saprobiteta izvora Popovo vrelo i alga nastanjenih u njemu. — *Zaštita prirode*, 1960, (17): 7–11. Beograd.
- O hidrofilnosti kod *Xanthoria parietina* (L.) Th. Fr. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1961, Ser. B (17): 133–141. Beograd.
- O masovnoj pojavi makroskopskih končastih alga i oštećenja koja time nastaju. — *Glasnik Prirod. muzeja*, 1961, (17): 121–132. Beograd.
- O zaštiti alga naseljenih u izvorištu reke Banje. — *Zaštita prirode*, 1962 (1963), (21–25): 151–158. Beograd.

- Die Algen im sammeltrichter des Flusses Banja bei Valjevo. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu 1961 (1964), I (3): 237–252. Beograd.
- Alge u izvoristima tekućih voda. – Glasnik Prirod. muzeja, 1962, Ser. B (18): 21–34. Beograd.
- O naseljenosti lišaja *Xanthoria parietina* (L.) na drveću Deliblatske peščare. – Glasnik šumarskog fakulteta, 1963. Bgd.
- Alge mineralnih voda Dečana. – Perparimi, 1963. Priština.
- Beitrag zur Kenntnis der Flechten von Deliblatska peščara. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu, 1962–1964 (1967), II (1–4): 175–188. Beograd. (Zajedno sa Bata Jovankom).
- O mikrofitama naseljenih u mineralnim vodama Pokleka i uticaju takvih voda na njihov floristički sastav. – Perparimi, 1960. Priština. (Zajedno sa Krasnići Ferizom).
- Mikrofite Poklekačkih mineralnih voda. – Glasnik Prirod. muzeja, 1965, Ser. B (20): 25–38. Beograd. (Zajedno sa Krasnići Ferizom).
- Über das Hautgewebe bei *Viscum album* L. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu, 1962–1964 (1967), II (1–4): 67–75. Beograd. (Zajedno sa Pejčinović Dragoslavom).
- O deobi ćelija pokoričnog tkiva u stablu *Viscum album* (L.). – Zbornik Filozofskog fakulteta u Prištini, 1967, IV: 85–92. Priština. (Zajedno sa D. Pejčinovićem).
- Über den pH Wert der Gewässer und den Wuchs der darin angesiedelten Mikrophyten. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu, 1965–1966 (1968), III (1–4): 109–119. Beograd. (Zajedno sa O. Ristić).
- Beitrag zur Erforschung der Mikroflora einiger Quellengewässer von Kosovo und Metochien. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu, 1965–1966 (1968), III (1–4): 101–109. Beograd. (Zajedno sa O. Ristić).
- O građi rizodermisa kod vodenih biljaka. – Zbornik Filozofskog fakulteta u Prištini, 1968, V: 15–19. Priština. (Zajedno sa D. Pejčinovićem).
- O pH vrednosti kore drveća i naseljima lišaja *Xanthoria parietina* (L.) Th. Fr. na kori drveća. – Zbornik Filozofskog fakulteta u Prištini, 1969, VI: 151–157. Priština. (Zajedno sa D. Pejčinovićem).
- Über die Charas (*Chara*) in Mineralgewässer der Pokleka. – Glasnik Bot. zavoda i bašte Univ. u Beogradu, 1969–1970 (1970), V (1–4): 137–145. Beograd. (Zajedno sa F. Krasnićem).
- Über das Vorkommen von *Canities* bei Flechten von Deliblatska Peščara. – Glasnik Instituta za botaniku i Bot. bašte Univ. u Beogradu, 1972, VII (1–4): 103–113. Beograd. (Zajedno sa B. Stanković).
- O odnosu crvene alge *Batrachospermum moniliforme* Roth. prema svetlosti. – Zbornik radova PMF – Priština, 1976, IV: 5–16.

Udžbenici:

- Kratak kurs mikrobiologije. 1952. Naučna knjiga. Beograd.
- Kratak kurs algologije. 1954. Naučna knjiga. Beograd.
- Morfologija biljaka. 1964. Naučna knjiga. Beograd. (Zajedno sa B. Tatićem).
- Morfologija biljaka. 1968. (II izdanje), 1972. (III izdanje), 1979, (IV izdanje) i 1981. (V izdanje). Naučna knjiga. Beograd. (Zajedno sa B. Tatićem i J. Blaženčić).
- Sistematika nižih biljaka. I deo – Alge. 1971. Zavod za izdavanje udžbenika SR Srbije. Beograd.

Osnovi mikologije i lihenologije. 1973. Beogradski izdavačko-grafički zavod. Beograd.
Sistematika nižih biljaka II. Priština. (Zajedno sa F. Krasnićijem).
Anatomija biljaka, 1977. Priština. (Zajedno sa D. Pejčinovićem, i B. Hundozijem).

LITERATURA

Janković, M. (1972): Profesor dr Radivoje Marinović (povodom 70-to godišnjice života). –
Glasnik Instituta za botaniku i Bot. bašte Univerziteta u Beogradu, Tom VII, (1-4): 221-224.

Summary

JELENA BLAŽENČIĆ

PROF. DR RADIVOJE MARINOVIĆ (1902-1981)

In memoriam

Dr Radivoje Marinović, profesor and for few years, director of Botanical Institute and Garden of the University of Belgrade, died on the 15th of January, 1981. As a scientist Dr R. Marinović was valued and distinguished colleague and professor of a great number of generations of biologists on the University of Belgrade, Novi Sad and Priština. His scientific activities were present in wide field of botanical disciplines but algology was in the focus of his attention. Researching flora and vegetation of algae in ecological aspect he considered the different biotops such as channels, lowlands running and stagnant waters, mineral waters and mountain rivers and springs. Resolving some actual and practical problems, such as protection of monuments, he found as an algologist, a way to connect successfully algological investigations with lichenological results. Besides his algological work he had a longstanding interest in making well known the biological science publishing newspapers articles, notes and letters in different news, magazines and also in Encyclopedia.

His successful activity in science, educations and teaching brought him many official awards and social recognitions. His colleagues, friends and students will remember him with pride and great affection.